

BARNEOMBUDET

Statens helsetilsyn (Helsetilsynet)
Postboks 8128 Dep
0032 OSLO

v/ Karina Amalie Ugland Ursin

Vår ref:
19/00604-3

Saksbehandler:
Camilla Kayed

Dato:
13. juni 2019

Invitasjon til å gi innspill for landsomfattende tilsyn 2021

Barneombudet takker for mulighet til å gi innspill til landsomfattende tilsyn. Under følger våre innspill.

Barnevern

1. Tilsyn med barn i fosterhjem
Helsetilsynet førte i 2013-2014 tilsyn med kommunens oppfølging av barn i fosterhjem. Siden den gang har tilsynsreglene blitt endret, og det er veldig interessant å se om tilsyn med barn i fosterhjem har blitt bedre som følge av at tilsynet nå utføres av kommunene i stedet for fylkesmennene. Konkret ønsker vi at tilsynet tar for seg barnets medvirkning, antall tilsynsførere og antall besøk.
2. Barns rett til helsehjelp når de er under barnevernets omsorg
En rapport fra NTNU i 2017 viste at 76% av barn i barneverninstitusjon kvalifiserer til en psykisk lidelse, men at tilgangen til helsehjelp var begrenset. Barneombudets rapport «Grenseløs omsorg» viste det samme. Det er satt i gang et stort arbeid fra Helsedirektoratet og Bufdir for å sørge for bedre helsehjelp til barn i barneverninstitusjon. Barneombudet mener det er viktig å se på hvilken effekt dette arbeidet har hatt, og om situasjonen har bedret seg.
3. Bruken av enetiltak i barnevernet har økt. Det er uklare rettslige rammer for denne type tiltak, noe som åpner for ulike praksis ved ulike institusjoner. Mange av barna er plassert på § 4-12 eller § 4-24, og er isolert med voksne uten tilgang til andre ungdom. Dette er ikke definert som enetiltak etter loven, men er i praksis det. Det er også usikkerhet knyttet til kvalifikasjonene til de voksne som bor sammen med barna og dette er bekymringsfullt sett i lys av at disse barna er veldig sårbare. Barneombudet mener det er viktig å få oversikt over bruken av enetiltak og innholdet av tiltakene. Et tilsyn er en naturlig måte å skaffe seg denne oversikten på.

Sosiale tjenester

1. Helsetilsynet førte i 2012 tilsyn med sosiale tjenester i nav: økonomisk stønad til familier med barn. Barn i fattige familier er en stigende gruppe i Norge. Barneombudet har i flere år spilt inn at vi mener det bør føres tilsyn med barns rett til

Postadresse:
Postboks 8889
Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Karl Johans gt. 7
0154 OSLO

E-post:
post@barneombudet.no
Tlf: 22 99 39 50
Org.nr: 971 527 765

www.barneombudet.no

å bli hørt og vurdering av barnets beste i nav /kartlegging av barnets behov og hvilke resultater dette gir i nav sine avgjørelser. NAV har de siste årene gjort flere tiltak for å øke ansattes bevissthet om barns rettigheter. Et nytt tilsyn vil kunne følge opp tilsynet fra 2012, og vurdere eventuelle positive endringer for barn av de endringene som er satt i gang.

Kommunale helse- og omsorgstjenester

1. Lavterskeltilbud til barn og ungdom i kommunene
Etter ny lov om helse og omsorgstjenester skal kommunene sørge for at personer som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester (§ 3-1). Barneombudet har i lang tid fått innspill fra barn og unge om at de ønsker seg et lavterskel psykisk helsetilbud i sine kommuner. Det er enorme variasjoner i kommunenes organisering av slikt arbeid, om det i det hele tatt eksisterer. Fra 2020 skal kommunene også ha egne psykologer, men vi kan ikke se at det ligger føringer for hvordan disse stillingene skal brukes opp mot barn og ungdom. Vi ønsker at Helsetilsynet tar for seg de forpliktelsene som ligger i loven og ser dem opp mot det tilbudet som eksisterer i dagens kommuner.
2. Kommunens ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep
I 2017 fikk lov om helse og omsorgstjenester ny § 3-3 a, som forplikter kommunene til å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep. Vi ønsker at det føres tilsyn med hvordan dette ansvaret praktiseres i de ulike kommunene, med spesielt fokus på barn.

Spesialisthelsetjenestene

1. BUPenes arbeid med barn med uklart omsorgssituasjon
Barneombudet har fått informasjon fra barnevernansatte, sakkyndige psykologer og ansatte i BUP om at det mange steder i BUP er en holdning til at barn og ungdom ikke profiterer på behandling før omsorgssituasjonen er avklart og de er over i en stabil omsorgsbasis. Dette gjelder barn i ulike faser av barnevernssaker, og det skjer til tross for at Prioriteringsveilederen for BUP sier; «da vi vet at barn og unge disse gruppene er spesielt utsatt for utvikling av alvorlige psykiske tilstander, bør dette kunne medføre kortere ventetid». Mange av barna det gjelder har stort behov for psykisk helsehjelp, og de står i tillegg i en belastende livskrise. Slik utsettelse av nødvendig helsehjelp er meget uheldig, kan føre til store tilleggsvansker, og vi mener det er i strid med barns rettigheter. Vi mener derfor det er viktig at Helsetilsynet fører tilsyn med hvor mange barn som blir avvist innenfor psykisk helsevern på grunnlag av uklart omsorgssituasjon.
2. Samhandling mellom spesialisthelsetjenester og kommuner
Barneombudet får mange innspill om dårlig, eller tilfeldig samarbeid mellom BUPene og kommunale helsetjenester. Vi får inntrykk av at samarbeidet noen steder fungerer bra, andre steder er det lite eller ingen kontakt. Flere kommuner får tilbakeført barn og unge fra BUP som BUP mener de har gitt tilstrekkelig tilbud til. Mange kommuner erfarer at de unge har større vansker når de blir skrevet ut enn hva som var tilfelle tidligere. Vi har snakket med kommuner som opplever at de ikke har kompetanse til å ivareta barn og ungdom med sammensatte sykdomsbilde. Flere BUPer vi har snakket med sier de har mindre tid til samarbeidsmøter i overføringsprosessen, noe som kan utvise kvaliteten på tilbudet til det enkelte barn. BUP får heller ikke gjennomført nødvendig råd og veiledning til kommunens helsepersonell slik at disse blir i stand til å løse sine oppgaver etter lov og forskrift (Spesialisthelsetjenesteloven § 6-3). Vi

ønsker at det føres tilsyn med hvordan samarbeid ved overføring av enkeltpasienter foregår, hvilken veiledning som gis til kommunene og hvilken oppfølgende helsehjelp barn får i kommunen etter utskriving fra BUP.

3. Habiliteringstjenester for barn

Helsetilsynet førte i 2006 tilsyn med habiliteringstjenester for barn.. Det er uttalt fra brukerorganisasjoner at det er vanskelig å få tjenester fra BUP mens man er under utredning eller oppfølging i habiliteringstjenesten (Jf. Spesialisthelsetjenesteloven § 2-1e, første ledd). Vi mener det må føres tilsyn med om det er samarbeidsmøter på tvers og eventuelt behandling der barn har både somatiske og psykiske lidelser.

Vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Camilla Kayed
fagsjef

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.